

Templ., 181); 1222: «--- termino *Goday*» (*Ll. dels Priv.* d'Ulldecona, 131, § 18); 1225: «castell y vila de *Godall*» (*MiretS.*, *Templ.*, 185).

La dada més segura (ja que la tenim en text extens, no en regesta, i lligida per un excel·lent cartòleg) és la d'una carta de població publicada per Font i Rius, a. 1238: «infra terminos de *Godal* in loco Vallem *Mezquida* --- honore Petri de *Godal* --- *Godal* ---» (*C. d. p.*, § 274, p. 670); 1242: *Godai* (id., ib., § 242); 1279: *Gudal* (*Rationes Decim.*, p. 166); 1280: *Goday* (ib., p. 174); 1335: «vila de *Godayl*» (*Priv.* Ulldecona, p. 139); 1344: «en lo terme de *Godall*, davall lo lloch de *Merades*»: *L. Priv. Ulld.*, 185, en el qual llegim *Godall* encara en altres docs. de 1352; 1359: *Godayls* (*CoDoACA* XII, 43). També el bon erudit collector dels docs. tortosins del *BABL* XI, 369, ens assegura que és *Godall* la forma normal dels establiments medievals tortosins.

En fi un *P. Godayl*, figura entre els pobladors de la ciutat de València c. 1240 (i en l'ed. facs. del *Rept.*, p. 41 m'he assegurat que figura així = ed. Bof., p. 176).

M'he plantejat les següents tesis *ETIM.*:

A) La *GGC* (p. 51), sembla posar-nos sobre una pista etimològica lluminosa en dir que s'anomenava antigament *Codai*. Seria, doncs, nom mossàrab?, amb sufix *-ARIUM* (moss. *-air*), derivat de *COS*, *-OTIS* 'pedra d'afilar', i possiblement 'roc'. Es referiria a còdols de la serreta de *Godall*? No ens mostrem massa exigents en els detalls fonètics: *c-* inicial no dóna *g-* ni és normal que *-air* passi a *-aij-* > *al* (o eventualment es redueixi a *-ai*). Però són coses ben concebibles.

En aquesta forma *Codai* hi ha, però, una afirmació no controlada per ningú, i molt contradita per la vintena de mencions medievals que hem aplegat; si encara sabéssim que el qui ho afirma fos Morera i Llauradó, autor principal d'aquest volum; però aquí intervingué Carreras Candi, autor de tantes pensades pseudo-etimològiques imaginatives i sovint frívoles. També ha circulat l'espècie que havia existit un mot *godall* amb el sentit de 'còdol': però ni el *DAG*, ni *AlcM* ni jo no n'hem trobat cap indici. Cal creure que és una invenció que ve de la mateixa etimologia suposada de *Godall*, que l'altra.

El fet és que la forma en *-all* és ja de la gran majoria de les mencions antigues, i res no ens pot disuadir d'admetre que els dos únics casos de la grafia *-ay* (que són en docs. en «regesta» o sense garantia), són deguts a una vacil·lació de primera hora, de temps poc posteriors a la reconquesta, i deguda a la pronúncia de gent del cat. or. a la qual se superposaria molt aviat el fonetisme *-l* propi de la regió.

B) Un NP germ.? això diu *AlcM*: *GAUTALD (o *WADALD). Bé en principi, i bé pel radical; no és inconcebible que el grup *LD* s'hi assimilés, ara o adés, en *-ll* (més difícilment *l*). Però és un fet regular (quasi sense excepcions) que els noms en *-ALD* —en masses incomputables— donen *-au* (algun cop *-aut*, molt menys *-al*, i mai *-al*); o almenys queda descartada la idea per

l'absència de tota variant en aquest sentit (*-au*, *-aut* etc.) en les nombroses mencions antigues.

C) Tampoc, fonèticament, de *WAD* 'gual': un derivat en *-all* no hi ligaria gaire; en *-ALE*, no donaria *-l*. I que *gua-* es redueixi a *go-* no és xocant modernament, però no pot ser tenint *go-* unànime en una vintena de dades des del S. XII. I també descartat per manca de base topogràfica.

D) En fi, per què no hem de partir d'un NP de creació catalana, puix que es tracta d'un lloc de reconquesta tan tardana, tot just esmentat uns anys més tard de la presa de Tortosa, quan ja feia més de 100 anys, que els nostres s'havien fet forts a Amposta. I notem que moltes de les mencions més antigues són de barons: aa. 1198, 1214, 1238, per més que sembli que tots ells poden ser de gent afincada a *Godall*; també Font Rius registra un Bernardus de *Godal* i un Petrus *Godall* en els seus índexs alfabètics. Tanmateix el *P. Godayl* de 1240 és poblador de la ciutat de València.

I el veiem, encara, com a nom de persona, o bé toponímic, d'altres llocs on també sembla ser d'origen personal: *Godall* es repeteix força, des d'antic i en paratges diversos: Mas d'En *Godall* a Bula d'Amunt (Conflent, xxvii, 9.56), que bé podem identificar amb una *Cuma de Gotalio*, que Alart troba en un doc. de 957 (*InvLC*). *Can Godall* a Prunet i Bellpuig (xxiv, 131.7) prop del Bulès; Barraca d'En *Godall* a St. Marçal sota el *Quer-de-l'ós* (xxiv, 124.9); coll de *Godai* a la Serra de Rocacorba, pas important en el camí que des de Rocacorba duu al Freixe i a Falgons. *Pedra G.* pron. *budáj*, a Fogars de Tordera (1970).

També en forma derivada. I no deu ser casual, que sovint sigui, com en *Goda* (supra) la forma fem.: Casa de *Godalla* a Gandia (xxxiii, 30.15). A Mallorca *Na Godai*, accident prop de *Begur*, a Capdepera (xli). El cognom *Godall* apareix en la forma «ieista» *Goday*, en 5 pobles de la zona cat. NE., segons *AlcM*, i el *DAG* ja el registra així a Bna. etc. en el S. xv. Localització, aquesta, que ens acaba d'explicar aquelles dues excepcions de *Goday* amb *-y* en mencions del nom del poble.

Finalment ens obre els ulls cap a la certitud d'aquesta via etimològica, el fet que són uns *Godall* els «hereus de *Violant* Homs y de *Goda*» en un doc. de la rodalia, datat de 1592 (*Ll. Priv.* d'Ulldecona, p. 187).

Ara, doncs, veiem clar que el NP *Godall* nasqué com nom del fill d'una «*Goda*», una d'aqueixes senyores llinatjades: creació pintoresca, com si diguéssim 'la cria d'una goda': un dim. tal com *buscall* de *busca*, *comall* de *coma*, o *borrall* de *borra*: és més: el nom dialectal del garrí o porcell —*godall*, com hem trobat en el *DECat* IV, 535a535b— és un dim. en *-all* —*godall* o *bodalho*— del nom pre-romà *BOTĒ* del verro i del boc, tant en català, com en gallego-portuguès.

En certa mesura, almenys, *Godall* degué començar per ser un sobrenom, un malnom de sobretons una mica irònics: 'el fill, la cria, d'una *Goda*'. També acaba de comprovar-ho veure que el procés es repetí. D'a-